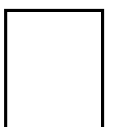

AVFALLSPLAN

HEDEMORA KOMMUN

Beslutad i kommunfullmäktige
2007-06-19 § 75

Förord

Avfallshanteringen i Sverige har under senare år genomgått kraftiga förändringar inom en rad områden. På initiativ av samarbetsorganet DalaAvfall har Dalarnas samtliga kommuner i samarbete med länsstyrelsen arbetat fram en gemensam struktur på renhållningsordning (avfallsplan och föreskrifter). Syftet är att öka det regionala utvecklingsarbetet och underlätta det lokala arbetet så att kommuninnevånarna säkerställs en långsiktigt bra och kostnadseffektiv avfallshantering.

Avfallsplanen är lokal (kommun). I avfallsplanen finns lokala och gemensamma mål och åtgärder. Gemensamma delar har arbetats fram via en regional arbetsgrupp bestående av tjänstemän från kommunernas teknik- och miljösidan samt länsstyrelse under ledning av en konsult. Vid seminarier har alla kommuner i Dalarna diskuterat mål och åtgärder. Parallellt har samtliga kommuner uppmanats att via kontaktpersoner driva det lokala arbetet med framtagande av mål och åtgärder för kommunen och förankra det löpande arbetet med gemensamma mål och åtgärder.

Enligt MB kap 6 § 11 skall planer som upprättas av kommuner miljöbedömas om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att miljöaspekterna skall integreras i planen så att en hållbar utveckling främjas. Bedömningen är att miljöaspekterna har integrerats i hela upprättandet av avfallsplanen. Planen antas inte medföra en betydande miljöpåverkan. Med utgångspunkt från de nationella miljömålen innehåller planen dels regionala gemensamma mål samt lokala mål. Syftet med planens mål är att arbeta för en hållbar utveckling inom avfallsområdet. Arbetet med avfallsplaneringen har ytterligare stärkt samarbetet mellan dalarnas kommuner och skapar förutsättningar för en gemensam planering av avfallsarbetet inom hela länet.

Gemensamma delar hanterar enbart avfall under kommunalt ansvar. Avfall under verksamhetsansvar hanteras lokalt eller via regionala miljömål.

Gemensamma mål ska inarbetas i de regionala miljömålen.

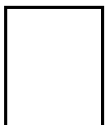
Avfallsplanen fastställs i varje kommuns kommunfullmäktige för perioden 2006-2010. Åtgärdsprogrammet ska dock kunna revideras årligen genom delegering av beslut i åtgärdsprogram till kommunens

renhållare (teknikförvaltning eller kommunalt bolag) samt kommunens tillsynsmyndighet (miljökontor eller liknande).

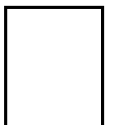
Renhållningsordningen har handlagts med samråd och utställning enligt miljöbalken kap 15 § 11-17 enligt följande:

- Remiss och utställning under perioden 5 april 2007 – 8 maj 2007.
- Utställningen har funnits på Stadsbiblioteket samt i Tjädershusets entré och på Hedemora Energi
- Handlingarna har även funnits på kommunens hemsida www.hedemora.se.

Innehållsförteckning

1	Nuvarande avfallshantering	1
1.1	Hushållsavfall	1
1.2	Verksamhetsavfall	2
1.3	Avfallsmängder	2
2	Lagar, miljömål och riktlinjer	5
2.1	Nationellt	5
2.2	Dalarna	6
2.3	Hedemora kommun	6
3	Mål för avfallshantering	8
3.1	Gemensamma mål i Dalarna	8
3.1.1	Övergripande mål	8
3.1.2	Farligt avfall från hushåll	8
3.1.3	Avfallsmängder	10
3.1.4	Insamling och behandling	11
3.1.5	Nedlagda deponier	12
3.2	Mål för Hedemora kommun	13
3.2.1	Hushållsavfall och därmed jämförligt	13
3.2.2	Verksamhetsavfall	13
4	Uppföljning och rapportering	14

1 Nuvarande avfallshantering

I separat underlagsdel finns en sammanställning på boende, avfallsanläggningar och avfallsmängder för Dalarna och dess kommuner.

Näringslivsstruktur präglas av mångfald sett över hela länet. Turismen är i länet en viktig näring. I söder dominerar större industrier men här finns också mest jordbruksareal. Fjällområdena i nordvästra Dalarna har Sveriges mest omfattande fjällturism. I övrigt är skogsbruk och småföretagande dominerande.

1.1 Hushållsavfall

Hushållen sorterar förpackningar enligt producentansvaret. Förpackningar insamlas via återvinningsstationer som finns i alla kommuner. Ansvaret för dessa ligger på producentansvarsbolagen.

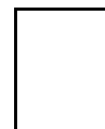
Från 2008 byter Hedemora kommun från säckställ till kärl som behållartyp. Det finns fyra typer av insamlingsupplägg för kärl- och säckavfallet som framgår av underlagsdel;

- källsortering brännbar-biologisk
- källsortering brännbar-biologisk-deponi i färgade påsar för optisk sortering
- blandat avfall för central sortering i brännbar-biologisk-deponi
- blandat avfall till förbränning

I Smedjebacken har matavfallskvarnar installerats för malning av matavfall för bortledning via avloppsnätet till kommunens reningsverk för biogasproduktion och jordtillverkning.

Jämfört med riket så är utsorteringen av matavfall till biologisk behandling högre i Dalarna. Hushållsavfall till deponi har sjunkit mycket kraftigt och är långt under riksgenomsnittet.

Alla kommuner har en eller flera återvinningscentraler där hushåll och småföretag kan lämna grovavfall och ofta även farligt avfall.

I underlagsdel framgår återvinningsstationer för producentansvar, kommunala avfallsanläggningar, dominerande avfallsflöden och avfallsmängder för Dalarna och dess kommuner.

1.2 Verksamhetsavfall

Historiskt har gruvavfall varit det dominerande avfallet i länet. Numera kommer mest avfall från tyngre industri (skog och stål). Det pågår ett regionalt arbete i samarbete med länsstyrelsen för att minska avfallsmängderna och öka återanvändning/återvinning.

Större verksamheter har egna system för insamling och omhändertagande av avfall. För övriga verksamheter domineras insamling och transportarbete av större internationella/nationella företag som alltmer utnyttjar anläggningar (ofta egna) utanför länet för omhändertagande.

1.3 Avfallsmängder

Avfallsstatistik för kommunalt ansvar för alla kommuner i Dalarna år 2004 framgår av separat underlag. Statistik för år 2005 avvaktas till dess att naturvårdsverkets pågående arbete med föreskrifter gällande avfallsplan inkl statistik är klart.

I tabell 1 framgår en sammanfattning av avfallsmängderna för Hedemora kommun med jämförelse i Dalarna och Sverige räknat på kg/invånare. I begreppet hushållsavfall ingår även latrin, slam från enskilda avlopp och fettavskiljare samt småbatterier. I underlaget framgår mängder för dessa avfallsslag i den omfattning uppgifter gått att erhålla.

I tabell 2 framgår matavfall som återvinns genom biologisk behandling.

I tabell 3 framgår hushållsavfall till deponering.

Tabell 1. Avfallsmängder hushållsavfall.

ÅR 2004	HEDEMORA KOMMUN	HEDEMORA KOMMUN	DALARNA	SVERIGE
Kärl- och säckavfall	3296 ton	213 kg/inv	220 kg/inv	226 kg/inv
Grovavfall	762 ton	49 kg/inv	134 kg/inv	95 kg/inv
Farligt avfall	56 ton	3,6 kg/inv	5,4 kg/inv	2,6 kg/inv
Producentansvarsmaterial	1323 ton	85 kg/inv	114 kg/inv	139 kg/inv
SUMMA	5437 ton	350 kg/inv	474 kg/inv	463 kg/inv

Tabell 2. Materialåtervinning hushållsavfall inkl biologisk behandling.

ÅR 2004	HEDEMORA KOMMUN	HEDEMORA KOMMUN	DALARNA	SVERIGE
Producentansvarsmaterial	1323 ton	15 %	24 %	30 %
Materialåtervinning ÅVC	343 ton	4 %	7 %	3 %
Biologisk behandling	97 ton	1 %	12 %	10 %
SUMMA	1763 ton	20 %	43 %	43 %

Nationella miljömålet är att 50 % av hushållsavfallet (exkl slam och latrin) ska materialåtervinnas inkl biologisk behandling år 2010.

Tabell 3. Matavfall som återvinns genom biologisk behandling.

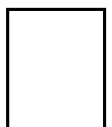
ÅR 2004	HEDEMORA KOMMUN	HEDEMORA KOMMUN, ANDEL	DALARNA, ANDEL	SVERIGE, ANDEL
Matavfall till biologisk behandling	97 ton	7 %	53 %	23 %

Nationella miljömålet är att 35 % av matavfallet ska återvinnas genom biologisk behandling år 2010.

Tabell 4. Hushållsavfall till deponering¹.

ÅR 2004	HEDEMORA KOMMUN	HEDEMORA KOMMUN	DALARNA	SVERIGE
Hushållsavfall till deponering	873 ton	56 kg/inv	51 kg/inv	42 kg/inv

¹ Grovavfall och restprodukter från biologisk behandling samt i förekommande fall separat insamlad deponirest från hushåll i kärl/säck.

2 Lagar, miljömål och riktlinjer

2.1 Nationellt

Urval av gällande lagar och miljömål framgår av underlagsdel.

För Dalarna kan följande slutsatser dras från lagar och krav åren 2006-2010:

- Förbud mot deponering av organiskt och brännbart avfall (SFS 2001:512), innebär att avfall till deponi minskar ytterligare.
- Ökat informationsansvar för kommunerna gällande producentansvarsmaterial (SFS 2005:209).
- Enhetliga och hårdare krav på alla deponier från och med 2008-12-31 (SFS 2001:512). Medför att kommunala deponierna i Mora och Malung läggs ned (beslut tagna). Kommunala deponier som är kvar från och med 2009-01-01 finns sannolikt enbart i Avesta, Borlänge och Ludvika.
- Differentierad skatt på förbränning av hushållsavfall. Förbränning av hushållsavfall i panna utan elproduktion får en avsevärt högre skatt än om förbränning sker i panna med elproduktion. De ekonomiska incitamenten för materialåtervinning och biologisk behandling ökar liksom förbränning av avfall i kraftvärmeverk (elproducerande). Ingen panna med elproduktion finns i Dalarna år 2006.
- Åtgärder för att öka materialåtervinning bland annat genom fastighetsnära insamling (Prop 2002/03:17). Exempelvis har investeringsstöd införts för fastighetsägare i flerbostadshus. Regeringen har även uppdragit PBL-kommiten att utreda möjligheten att ställa krav på fastighetsägare att inrätta utrymmen för källsortering.

För Dalarna kan följande slutsatser dras från miljömål och riktlinjer för åren 2006-2010:

- Fortsätta fokuseringen på minskning av användning av farliga ämnen och insamla och omhänderta farligt avfall (miljömål God bebyggd miljö och Giffri miljö).

- ❑ Minska genereringen av avfall (miljömål God bebyggd miljö). Kan innebära att påverka konsumtions- och produktionsmönster.
- ❑ Nyttja avfallet som resurs (miljömål God bebyggd miljö). Kan innebära att öka materialåtervinning, öka användningen av biologiskt material i hushållsavfall och att optimera bränsle och förbränningsteknik av avfall.
- ❑ Materialåtervinning inkl biologisk behandling av hushållsavfall ska prioriteras (miljömål God bebyggd miljö).
- ❑ Minska skadliga utsläpp från transporter vid insamling och fjärrtransporter (miljömål God bebyggd miljö).

2.2 Dalarna

Länsstyrelsen i Dalarna har utifrån de nationella miljömålen fastställt regionala miljömål, se underlagsdel. Avfallsrelaterade mål ska revideras under 2006 utifrån vad som framkommer i denna avfallsplan.

Befintliga regionala miljömål som har betydelse åren 2006-2010.

- ❑ Deponering av hushållsavfall ska minska med 85% åren 1994 - 2005. Mängden byggavfall som deponeras ska fram till år 2010 ha minskat till hälften jämfört med år 2003 och med minst 75% räknat från 1994 års nivå. År 2025 deponeras högst 10% av byggavfallet.
- ❑ Samtliga A- och B-anläggningar i Dalarna med miljöfarlig verksamhet ska senast år 2008 ha en plan för nyttiggörande av avfall som uppkommit i verksamheten.

2.3 Hedemora kommun

I kommunen finns följande dokument och riktlinjer som påverkar avfallshanteringen:

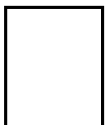
- Kommunal avfallsplan, daterad 1995-11-23--24
- Översiktsplan, daterad 1991-04-25
- Policy för det hållbara Hedemora, daterad 1997-06-26

- Ekokommunen Hedemora, daterad 2002-12-05
- Ägardirektiv för Hedemora Energi AB

Från ovanstående dokument är följande viktigast för avfallshanteringen under perioden 2006-2010:

- Översiktsplan: Service, en väl utformad närmiljö för människor med funktionsnedsättningar
- Översiktsplan: Miljö, Utredning om utökad källsortering
- Avfallsplan: Farliga ämnen, ökad sortering, slam till åkermark, ökad kompostering, bättre information
- Policy: Miljöskadliga ämnen fasas ur, kretsloppstänkande
- Ekokommunen Hedemora: Aktivt produktval, avfallshiarkin, farliga ämnen, fastighetsnära källsortering fastighetsbolaget, kompostering
- Ägardirektiv:
 - o Bolaget skall ...med största möjliga hänsyn till miljön, erbjuda bolagets kunder, avfallshantering...
 - o Bolaget skall fullgöra sina åtaganden mot kunderna med hög leverans säkerhet och servicenivå
 - o Bolaget skall medverka till att utveckla Hedemora i enlighet med den vision kommunfullmäktige tagit beslut om
 - o

3 Mål för avfallshantering

3.1 Gemensamma mål i Dalarna

3.1.1 Övergripande mål

Den totala mängden genererat avfall skall inte öka och den resurs som avfall utgör skall tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Det övergripande målet bryts ned i fyra fokusområden gällande kommunens ansvar;

- Farligt avfall från hushåll
- Avfallsmängder
- Insamling och behandling
- Nedlagda deponier

Varje fokusområde delas in i inriktningsmål följt av mätbara mål. Till målen anges förslag på metod och hur mätning ska ske.

För verksamhetsavfall finns miljömål som gäller nationellt, regionalt och lokalt, vilka framgår av underlagsdel.

Kommunerna ska följa upp och verka för att dessa mål uppfylls.

3.1.2 Farligt avfall från hushåll

Inriktningsmål	Mätbart mål år 2010 (annat år anges särskilt)
Användningen av farliga ämnen ska minimeras.	1. Kommuninnevånarna ska ha ökad kunskap, medveten attityd och ändrat beteende gällande farligt avfall jämfört med 2006.
Farligt avfall som uppkommer ska samlas in.	2. Minst 75 % av kommuninnevånarna ska lämna in mycket eller allt farligt avfall till insamlingsystemet.

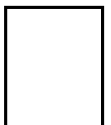

Hur uppnås målen:

- ❑ Samordna information och kampanjer med RVFs rikstäckande kampanjer.
- ❑ Tydliggöra vad farligt avfall är, hur det hanteras och varför.
- ❑ Rikta information och kampanjer särskilt mot barn och ungdomar samt prioriterade ämnen. Olika åldersgruppers påverkan ska beaktas.
- ❑ Nyttja olika intresseorganisationer och media.
- ❑ Samarbeta mellan och inom kommunens olika verksamhetsgrenar.
- ❑ Arbeta med upprepning och "feedback" på effekter av utförda insatser.
- ❑ Arbeta för att kommuninvånarna har hög tillgänglighet till insamlingssystemet.

Mätning:

- ❑ Uppföljning av mätbara mål sker via enkät med statistiskt urval från Dalarnas alla kommuner.
- ❑ Mätbart mål 1. Ökad kunskap avser vilka produkter som genererar farligt avfall (fråga 8 och 22-28 i enkäten). Medveten attityd avser attityd till farligt avfalls miljöpåverkan (fråga 11-14 i enkäten). Ändrat beteende avser minskat inköp av produkter som genererar farligt avfall (fråga 12-13 och 29-34 i enkäten).
- ❑ Mätbart mål 2. Minst 75% av kommuninvånarna skall lämna in "Väldigt mycket eller allt" av sitt farliga avfall mäts i fråga 18 och 19 i enkät. Som komplement mäts även kommuninvånarnas tillgänglighet till insamlingssystemet för farligt avfall (fråga 15-16 i enkäten).

3.1.3 Avfallsmängder

Inriktningsmål	Mätbart mål år 2010 (annat år anges särskilt)
Uppkomsten av avfall ska minska.	3. Kommuninnevånare ska ha ökad kunskap, medveten attityd och ändrat beteende gällande uppkomsten av avfall jämfört med 2006.
Minska avfallsmängder genom ökad återanvändning och återvinning	4. Mängden kärl- och säckavfall samt grovavfall ska understiga 300 kg/invånare. 5. Mängden producentansvarsmaterial i kärl- och säckavfall ska vara minst 10 % lägre jämfört med plockanalys från år 2003. På sikt ska inget producentansvarsmaterial förekomma i kärl- och säckavfallet. 6. Tillståndspliktiga anläggningar ska ha en plan för nyttiggörande av avfall som uppkommit i verksamheten.

Hur uppnås målen

- Samordna information och kampanjer med RVFs rikstäckande kampanjer.
- Tydliggöra ansvar och nyttan med att källsortera, exempelvis matavfall och förpackningsavfall.
- Rikta information och kampanjer särskilt mot barn och ungdomar. Olika åldersgruppers påverkan ska beaktas. Beakta "skrönor" vid information och kampanjer.
- Nyttja olika intresseorganisationer och media.
- Samarbeta mellan och inom kommunens olika verksamhetsgrenar.
- Arbeta med upprepning och "feedback" på effekter av utförda insatser.

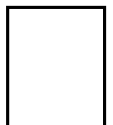
- Arbeta för att kommuninnevånarna har hög tillgänglighet till insamlingsystemet.
- Genom kommunernas tillsynsarbete.

Mätning

- Uppföljning av mätbart mål 3 sker via enkät med statistiskt urval från Dalarnas alla kommuner. Ökad kunskap avser konsumtionssamhällets negativa effekter i form av ökade avfallsmängder (fråga 1 i enkäten). Medveten attityd avser de negativa konsekvenser som följer av stora avfallsmängder (fråga 2 i enkäten). Ändrat beteende avser minskat inköp av farliga ämnen (fråga 3 i enkäten).
- Mätbart mål 4 mäts via kommunernas statistikinsamling.
- Mätbart mål 5 avser vikts-% och mäts via plockanalyser.

3.1.4 Insamling och behandling

Inriktningsmål	Mätbart mål år 2010 (annat år anges särskilt)
Avfall ska sorteras, insamlas, behandlas och deponeras så att resurshushållning och uthållig miljö främjas.	7. Minst 75 % av matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser matavfall till såväl hemkompostering som central behandling. 8. Komposterat och/eller rötat matavfall ska återföras till kretsloppet. Matavfall som ska återföras till åkermark ska vara certifierat enligt vedertagen standard. 9. Energianvändningen för insamling och fjärrtransporter av hushållsavfall ska vara lägre jämfört med 2006. 10. Mängden kärll- och säckavfall samt grovavfall till deponering ska understiga 2005 års nivå. 11. Minst 90 % av fosforföreningarna i avlopp ska återföras till produktiv markanvändning och hålla sådan kvalitet att det kan användas på åkermark.

Hur uppnås målen:

- Mätbara mål 7-10 införs i DalaAvfalls arbete och dess gemensamma mål och handlingsplan.
- Mätbart mål 11 införs i Dalarnas verksamhetsplaner för VA (VA-plan 2050) via Dala VA-grupp. Slam från Garpenberg har för höga metallhalter för att kunna användas på åkermark.
- Genom kommunernas tillsynsarbete.

Mätning

- Mätbara mål 7-10 mäts via kommunernas statistikinsamling.
- Mätbart mål 11 mäts via statistikinsamling.

3.1.5 Nedlagda deponier

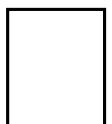
Inriktningsmål	Mätbart mål år 2010 (annat år anges särskilt)
Nedlagda deponier ska ej påverka eller utgöra betydande hot för vattentäkter eller värdefulla naturområden.	12. Nedlagda deponier under kommunalt ansvar ska vara riskklassificerade och införda i MIFO-databas senast år 2007. 13. Nedlagda deponier under kommunalt ansvar som påverkar eller utgör betydande hot för vattentäkter eller värdefulla naturområden ska vara utredda gällande åtgärdsbehov.

Hur uppnås målen:

- Samarbete mellan länsstyrelsen i Dalarna och kommunerna.

Mätning

- Länsstyrelsen mäter via MIFO-databasen.

3.2 Mål för Hedemora kommun

3.2.1 Hushållsavfall och därmed jämförligt

Inriktningsmål	Mätbart mål år 2010 (annat år anges särskilt)
Kommuninnevånarna ska ha god tillgänglighet till insamlingsystem både avseende närhet och öppettider. Allt avfall från hushåll exkl. kär- och säcksopor ska kunna lämnas vid återvinningscentralen.	14. Minst 75 % av kommuninnevånarna ska uppfatta att de har god tillgänglighet till insamlingsystemet.

Mätning

- Uppföljning av mål 14 sker via enkät.

3.2.2 Verksamhetsavfall

Inriktningsmål	Mätbart mål år 2010 (annat år anges särskilt)
Hedemora kommun ska underlätta för verksamheter att hantera och lämna sitt avfall.	15. Minst 75 % av verksamheterna ska uppfatta att det är enkelt att hantera och lämna ifrån sig avfall samt att servicen är bra.

Mätning

- Uppföljning av mål 15 sker via enkät.

4 Uppföljning och rapportering

Avfallsplanen och dess mål och åtgärdsprogram följs upp årligen.

Uppföljning av gemensamma mål och eventuell revidering av gemensamma åtgärder sker årligen på möte i maj månad. Ansvar för sammankallning och genomförande av möte har DalaAvfall. Till mötet inbjuds representanter för kommunernas tekniska sida och miljöavdelningar samt länsstyrelse.

Utifrån detta sker eventuell revidering av lokala åtgärder.

Förändringar och resultat redovisas i årlig sammanställning som årligen rapporteras till kommunstyrelsen senast under augusti månad.

Ansvar för uppföljning och rapportering har Hedemoraenergi AB och Miljö- och byggförvaltningen gemensamt.

□

